

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет іноземної філології
Кафедра англійської мови

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри англійської мови

 Алла МАРЧИШИНА

26.08.2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВИРОБНИЧА ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ТА
ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

для підготовки фахівців *першого (бакалаврського) рівня вищої освіти*
за освітньо-професійною програмою *Середня освіта*

(Мова і література (англійська, німецька))

спеціальності *014 Середня освіта (Мова та зарубіжна література*
(англійська))

галузі знань *01 Освіта/Педагогіка*

факультету *іноземної філології*

денної і заочної форми здобуття вищої освіти

2026-2027 навчальний рік

Розробники програми:

Тетяна СТОРЧОВА, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри англійської мови;

Ольга ШАПОВАЛ, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри германської і слов'янської філології та зарубіжної літератури;

Оксана ГОРБАТЮК, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та менеджменту освіти;

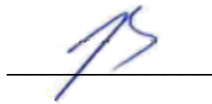
Ольга САВІЦЬКА, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри загальної і практичної психології.

Ухвалено на засіданні кафедри англійської мови.

Протокол № 9 від “ 26” серпня 2026 року

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми

Оксана ГАЛАЙБІДА

Розглянуто та схвалено радою з науково-методичної роботи і забезпечення якості ВО факультету іноземної філології

Протокол № 9 від 27 серпня 2026 року

Голова ради з науково-методичної роботи і
забезпечення якості
ВО факультету іноземної філології

Оксана ГАЛАЙБІДА

1. ВСТУП

Практика – невід’ємна складова освітньо-професійної програми підготовки фахівців, основним завданням якої є практична підготовка здобувача вищої освіти за першого, бакалаврського, рівня до виконання фахових обов’язків. Практиці відводиться значна роль у підготовці висококваліфікованого, соціально зрілого, творчого вчителя англійської та німецької мов. Відповідно до зростаючих потреб суспільства фахівець-філолог повинен досконало володіти предметом, мати високий рівень професійної практичної підготовки, ерудиції, ефективно застосовувати набути знання та навички в роботі та постійно працювати над підвищенням своєї майстерності й загальної культури.

Метою виробничої педагогічної практики з англійської мови та зарубіжної літератури є методична підготовка здобувача вищої освіти до виконання обов’язків учителя англійської мови та зарубіжної літератури; формування професійно-особистісних якостей, узагальнення та систематизація професійних знань та навичок, розвиток уміння застосовувати набуті знання в умовах реального процесу навчання у школі, а також вивчення та апробація інноваційних методів та прийомів навчання у закладі загальної середньої освіти.

Програму практики укладено відповідно до Освітньо-професійної програми та навчального плану підготовки бакалавра галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (англійська) за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Мова і література (англійська, німецька)», Методичних рекомендацій до складання програм практики студентів вищих навчальних закладів України (лист Міносвіти України № 3.1-5/97 від 14 лютого 1996 р.), Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України № 93 від 08 квітня 1993 р. (зі змінами, внесеними Міносвіти № 351 від 20 грудня 1994 р.), Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція) (затверджене вченою радою ун-ту 31.08.2021 р., протокол № 111-ОД), Положення про організацію освітнього процесу в Кам’янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (зі змінами) та інших нормативно-правових актів у галузі освіти.

Практика входить до *обов’язкових* освітніх компонент. Шифр за навчальним планом ООК 27.04

Міждисциплінарні зв’язки: Практика безпосередньо пов’язана з такими навчальними компонентами як «Українська мова за професійним спрямуванням», «Психологія», «Педагогіка», «Основи медичних знань та безпеки життєдіяльності», «Вступ до спеціальності», «Інформаційно-комунікаційні та цифрові технології в освітньому процесі», «Методика навчання англійської мови», «Методика навчання зарубіжної літератури», «Практика усного та писемного мовлення англійської мови», «Практична граматики англійської мови», «Теоретична граматики англійської мови», «Лінгвокраїнознавство Великої Британії та США», «Історія зарубіжної літератури», «Теорія і практика аналізу літературно-художнього твору» .

Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта (Мова і література (англійська)
Рівень вищої освіти	бакалавр
Рік навчання	четвертий
Семестр	7
Терміни практики	5 тижнів
Кількість годин	225
Кількість кредитів	7,5
Вид підсумкового контролю	Диференційований залік

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Метою виробничої педагогічної практики з англійської мови та зарубіжної

літератури є методична підготовка здобувача вищої освіти до виконання обов'язків учителя англійської мови та зарубіжної літератури; формування професійно-особистісних якостей, узагальнення та систематизація професійних знань та навичок, розвиток уміння застосовувати набуті знання в умовах реального процесу навчання у школі, а також вивчення та апробація інноваційних методів та прийомів навчання у закладі загальної середньої освіти.

Завдання практики:

- вивчення стану організації навчально-виховної роботи у закладі загальної середньої освіти;
- вивчення практичного досвіду роботи педагогічних працівників баз практики;
- поглиблення та закріплення теоретичних знань, навичок та вмінь, набутих в університеті та їх використання в педагогічній діяльності;
- формування та розвиток у майбутніх учителів педагогічних умінь та навичок, розвиток професійної культури;
- формування навичок самостійного проведення навчально-виховної роботи з учнями з урахуванням їхніх вікових та індивідуальних особливостей;
- проведення комунікативно спрямованих уроків із використанням сучасних методів та прийомів активізації діяльності учнів;
- удосконалення навичок підготовки навчально-методичних матеріалів, які використовуються на уроках англійської мови та зарубіжної літератури у закладах загальної середньої освіти;
- стимулювання інтересу до науково-дослідницької роботи в галузі методики навчання англійської мови та зарубіжної літератури, впровадження найбільш ефективних методів навчання та виховання в процесі навчання англійської мови та зарубіжної літератури;
- формування творчого мислення, індивідуального стилю професійної діяльності.

3. ПЕРЕЛІК ВИЗНАЧЕНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми у навчанні іноземних мов (англійської, німецької) та зарубіжної літератури у закладах загальної середньої освіти, що передбачає застосування теорій, сучасних технологій і методів навчання та характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладі загальної середньої освіти

Загальні компетентності:

ЗК 01 Здатність до усвідомлення специфіки професійної діяльності та відповідального ставлення до обов'язків

ЗК 05 Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи в команді.

ЗК 06 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК 07 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК 09 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, пошуку ефективних рішень у професійній діяльності.

ЗК 10 Здатність використовувати методики і технології організації активного та здорового способу життя здобувачів освіти, зберігати особисте фізичне та психологічне здоров'я під час здійснення професійної діяльності.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 01 Здатність формувати іншомовні комунікативні уміння та навички учнів, розвивати критичне мислення.

СК 02 Здатність моделювати зміст навчання, добирати і використовувати сучасні ефективні методики та інноваційні технології навчання, виховання і розвитку учнів; здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання на засадах компетентнісного підходу.

СК 03 Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності; ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; використовувати цифрові технології в освітньому процесі

СК 04 Здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та індивідуальні особливості учнів; використовувати стратегії, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки; формувати мотивацію учнів та організовувати їхню пізнавальну діяльність.

СК 05 Здатність створювати психологічно позитивний клімат для навчання, організовувати ефективну комунікацію між учасниками освітнього процесу (учні, учителі, батьки та ін.), керувати власними емоційними станами.

СК 06 Здатність створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища.

СК 07 Здатність формувати в здобувачів освіти культуру здорового та безпечного життя; надавати домедичну допомогу учасникам освітнього процесу.

СК 08 Здатність організовувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності здобувачів освіти.

СК 10 Здатність дотримуватися сучасних норм володіння іноземними мовами (англійською, німецькою) відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, з урахуванням комунікативної ситуації та комунікативного завдання відповідно до етичних і моральних.

СК 12 Здатність орієнтуватися в літературному процесі країн і народів світу (від давнини до сучасності), спадщині письменників у контексті літератури, історії, культури.

СК 13 Здатність реалізовувати ефективні підходи (особистісно-орієнтований, діяльнісний, компетентнісний) до навчання іноземних мов та зарубіжної літератури на підставі передового вітчизняного й міжнародного досвіду.

СК 14 Здатність використовувати знання з теорії та історії мов, що вивчаються у професійній діяльності.

СК 16 Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду (вітчизняного, закордонного) у галузі навчання іноземних мов і зарубіжної літератури з метою професійної саморегуляції й свідомого вибору шляхів вирішення проблем у навчально-виховному процесі.

СК 17 Здатність здійснювати власне дослідження у професійній діяльності, узагальнювати й оприлюднювати його результати.

Результати навчання:

ПРН 01 Володіє комунікативною мовленнєвою компетентністю з української, англійської та німецької мов (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти), здатний удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті.

ПРН 02 Уміє визначати предметний зміст і послідовність його опрацювання з урахуванням державного стандарту освіти, типових освітніх програм, попередніх результатів навчання учнів, їхніх освітніх потреб; добирати доцільні форми, методи та засоби навчання відповідно до мети і завдань навчального заняття, вікових та індивідуальних особливостей учнів; оцінювати результати навчання учнів і здійснювати їх моніторинг на засадах компетентнісного підходу.

ПРН 03 Уміє використовувати цифрові пристрої, їхнє базове програмне забезпечення; критично оцінювати достовірність, надійність інформаційних джерел; використовувати відкриті електронні (цифрові) освітні ресурси для професійного розвитку та обміну досвідом

ПРН 04 Уміє модифікувати, редагувати, комбінувати існуючі електронні (цифрові) освітні ресурси; створювати за потреби нові; впорядковувати їх і надавати до них доступ учасникам освітнього процесу (у тому числі під час дистанційного навчання).

ПРН 05 Уміє планувати і здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів; сприяти формуванню індивідуальної освітньої траєкторії та створювати умови для формування позитивної самооцінки учнів; формувати мотивацію учнів до навчання.

ПРН 06 Уміє використовувати інструменти забезпечення інклюзивного навчання в освітньому процесі; організовувати процеси навчання, виховання і розвитку учнів з урахуванням їхніх потреб, здібностей і реальних навчальних можливостей.

ПРН 07 Уміє організовувати освітнє середовище з урахуванням правил безпеки життєдіяльності, санітарних правил і норм, протиепідемічних правил; планувати освітній процес з урахуванням принципів здорового та безпечного способів життя; надавати домедичну допомогу учасникам освітнього процесу (за потреби).

ПРН 08 Уміє здійснювати різні види планування та організації освітнього процесу (у тому числі у дистанційному режимі) на різних його етапах; проводити його аналіз залежно від поставленої мети, індивідуальних особливостей здобувачів освіти, особливостей діяльності закладу освіти.

ПРН 09 Уміє застосовувати різні форми оцінювання результатів навчання учнів з дотриманням визначених критеріїв та принципів академічної доброчесності; розвивати в учнів уміння здійснювати само- та взаємооцінювання результатів навчання.

ПРН 10 Уміє застосовувати в педагогічній діяльності наукові методи пізнання; інтегрувати інноваційні технології в освітній процес.

ПРН 11 Уміє визначати та планувати оптимальний зміст і форми професійного розвитку; здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності з урахуванням змін в системі освіти.

ПРН 19 Уміє працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами, опрацьовувати й систематизувати інформацію, використовувати її в освітньому процесі, презентувати результати свого наукового дослідження.

ПРН 20 Уміє формувати іншомовні комунікативні уміння та навички здобувачів освіти; володіє методиками і технологіями розвитку критичного мислення.

4. БАЗИ ПРАКТИКИ

Базами виробничої педагогічної практики є заклади загальної середньої освіти міста Кам'янець-Подільський, Кам'янець-Подільської ОТГ, закладів ЗСО України (базова середня освіта, 5-9 класи), з якими укладені договори: Кам'янець-Подільський ліцей «Славутинка» Хмельницької обласної ради, Кам'янець-Подільський ліцей № 3 Кам'янець-Подільської міської ради Хмельницької області, Кам'янець-Подільський ліцей № 15 Кам'янець-Подільської міської ради Хмельницької області, Кам'янець-Подільський приватний навчально-виховний комплекс «Антей» Хмельницької області та інші.

Технічне й програмне забезпечення, обладнання

Проходження виробничої практики не потребує спеціального матеріально-технічного та/або інформаційного забезпечення, однак можливе використання мультимедійного комплексу (проектор, ноутбук / персональний комп'ютер та ін.) для створення презентацій у форматі MS Power Point або інших та їх демонстрування. Передбачається застосування модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища MOODLE для методичного супроводу та завантаження матеріалів практики за покликанням <https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=19923>.

5. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ

Виробнича педагогічна практика студентів організовується на підставі наказу по університету. Безпосереднє керівництво педагогічною практикою студентів здійснюють керівники практики – викладачі кафедр англійської мови, слов'янської та германської філології та зарубіжної літератури, психології та педагогіки. Перед початком практики проводиться настановна конференція, на якій студентам роз'яснюються завдання і зміст практики, а також порядок її проходження.

Під час практики студенти організовують свою діяльність відповідно до вимог Статуту ЗЗСО, дотримуються Правил внутрішнього розпорядку ЗЗСО, виконують розпорядження адміністрації ЗЗСО й керівників практики. Беруть участь у позакласній, методичній та інших видах роботи школи.

Для виконання програми практики, реалізації її завдань та проведення окремих видів навчально-виховної роботи з учнями студенти закріплюються за певними класами та вчителями. Щоденне навантаження студента становить 6-8 годин робочого часу.

Режим роботи студентів-практикантів визначається керівниками практики. Усі студенти повинні приходити в школу не пізніше, як за 15 хвилин до початку занять у своєму класі, час перебування в ЗЗСО визначається змістом та планом проведення практики.

До робочого часу практиканта входить спостереження за роботою вчителів (англійської мови, зарубіжної літератури, класного керівника та учнів, ведення щоденника практики, самостійне вивчення методичної літератури, добір дидактичних матеріалів, консультації з керівниками тощо.

У разі порушення поставлених вимог студент-практикант усувається від проходження практики. Студент, робота якого визнана незадовільною, вважається таким, що не виконав навчальний план семестру. Практика завершується підсумковою конференцією, на якій підводяться підсумки, оцінюються результати роботи.

Порядок проходження практики за технологіями дистанційного навчання

Під час карантину або інших ситуацій, коли можливості фізичного відвідування баз практик здобувачами вищої освіти обмежені або відсутні й традиційні технології проведення практики здобувачів вищої освіти не можуть бути застосовані, практику може бути переорієнтовано на дистанційне проведення відповідно до розпоряджень по університету, з урахуванням Положення про дистанційне навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (<http://surl.li/axjsh>) та на основі Додатку 5 до Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція) (затверджене вченою радою ун-ту 31.08.2021 р.).

Роль і відповідальність суб'єктів педагогічної практики

Керівник практики факультету:

- розробляє наскрізну програму педагогічної практики;
- бере участь у підготовці розпоряджень про проходження практики;
- проводить інструктаж з техніки безпеки;
- контролює хід практики, вживає заходів щодо усунення недоліків; разом з деканатом факультету та адміністрацією навчального закладу вирішує спірні питання та конфліктні ситуації;
- вивчає та аналізує звітну документацію студентів, відгуки керівників, складає факультетський звіт про результати практики та подає його в деканат і завідувачеві практики університету.

Методист навчального відділу:

- дбає про підписання угод з базами педагогічної практики;
- за поданням кафедр визначає керівників практики;
- здійснює розподіл студентів по навчальних закладах;
- надає інформацію для підготовки наказу про організацію та проведення педагогічних практик, розпоряджень і наказів щодо припинення, відновлення і захисту практики тощо;
- бере участь у підготовці та проведенні настановної конференції;
- готує супровідні документи (направлення в навчальні заклади);
- підтримує контакт з представниками адміністрації, керівниками, практикантами;
- розміщує інструктивні матеріали на інформаційній дошці.

Керівник практики від закладу вищої освіти:

- бере участь у настановній конференції;
- забезпечує відповідні умови для проходження практики;
- контролює виконання практикантом завдань практики;
- допомагає у виконанні завдань практики;
- контролює дотримання студентом вимог Статуту навчального закладу, правил внутрішнього розпорядку, трудової дисципліни;

- виставляє підсумкову оцінку.

Керівник від бази практики:

- забезпечує відповідні умови для проходження практики;
- знайомить студента з навчально-матеріальною базою, документацією, планом навчально-виховної роботи, календарним планом, особливостями тематичного і поурочного планування, діяльністю педради, методичних об'єднань, батьківського комітету, учнівських органів самоврядування;
- допомагає у виконанні завдань практики, бере участь у оцінюванні діяльності здобувачів вищої освіти;
- надає допомогу у вивченні індивідуальних особливостей учнів і колективу класу;
- контролює дотримання студентом вимог Статуту навчального закладу, правил внутрішнього розпорядку, трудової дисципліни.

Практикант:

- своєчасно прибуває на базу практики і проводить свою діяльність згідно зі Статутом навчального закладу, Правилами внутрішнього розпорядку, виконує розпорядження адміністрації навчального закладу, керівників практики;
- виконує всі види робіт, передбачені Програмою практики;
- формує в учнів навички та уміння з фахових дисциплін, визначені програмами; прагне бути для тих, кого навчає, взірцем організованості й старанності;
- відвідує навчальні та виховні заходи, які проводять інші практиканти, бере участь в їх обговоренні;
- працює в навчальному закладі не менше 6 годин на день, регулярно робить записи у щоденнику;
- вчасно подає поточну документацію на перевірку керівникам, оформлює звітну документацію.

Практикант має право:

1. Отримати відповідні завдання до початку практики, а також консультації щодо їх виконання.
2. Пройти інструктаж з техніки безпеки та охорони життя і здоров'я учнів.
3. Користуватися бібліотекою навчального закладу, навчальними кабінетами і посібниками.
4. Вносити пропозиції щодо організації педпрактики, брати участь у конференціях та нарадах.
5. Заміна бази практики може бути здійснена лише з поважних причин і за наказом ректора університету.

6. ЗМІСТ ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ з АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Завдання виробничої педагогічної практики з англійської мови реалізуються у три етапи: 1-й – організаційний, 2-й – основний, 3-й – підсумковий.

На організаційному етапі виробничої педагогічної практики з англійської мови здобувач вищої освіти здійснює таку діяльність:

1. Участь у настановній конференції; одержання направлень для проходження практики, настанов щодо її проходження, ознайомлення із закладом загальної середньої освіти та класом, у якому практикант виконуватиме обов'язки вчителя англійської мови.
2. Ознайомлення з діяльністю бази практики, специфікою організації освітнього процесу у закладі загальної середньої освіти, нормативними документами, які регламентують його роботу (класний журнал, розклад уроків, календарно-тематичний план учителя англійської мови тощо).
3. Узгодження з керівником практики від кафедри розкладу консультацій.

На основному етапі виробничої педагогічної практики з англійської мови здобувач вищої освіти здійснює таку діяльність:

1. Заповнює профіль навчальної групи (класу) за такою формою:

вік учнів	
рівень англійської мови (A1-B1) відповідно до CEFR	
якісний показник успішності за результатами попереднього семестру	
навчальна програма та навчальний підручник	
стать (вказати кількість хлопчиків та дівчаток окремо)	
Учні з особливими освітніми потребами	так/ні
вчитель групи	

2. Здійснює спостереження основних форм організації освітнього процесу у закладах загальної середньої освіти (уроки англійської мови). Виконання завдань **Guided Observation**:

*Features of communicative language teaching;
Characteristics of a communicative task.*

3. Проводить усі уроки з англійської мови відповідно до розкладу. Практиканта допускають до проведення уроків тільки за наявності детального конспекту уроку, підписаного вчителем або методистом. Урок розробляється здобувачем відповідно до такої структури:

Main aim:

Subsidiary aim:

Personal aim:

Timing	Procedure	Stage Aims	Aids And Materials	Interaction Patterns
--------	-----------	------------	--------------------	----------------------

Розробляє та використовує на своїх уроках навчальні матеріали, розроблені на основі платформ сучасних інформаційно-комунікативних технологій (WordWall, Padlet, Mentimeter, Slido, etc.)

4. Практичне завдання: «Розроблення та проведення фрагмента уроку англійської мови з урахуванням принципів інклюзивного навчання»

Розробити та провести фрагмент уроку англійської мови тривалістю 10-15 хвилин, який спрямований на формування/розвиток одного з видів мовленнєвої діяльності (аудіювання, говоріння, читання, письмо) або мовної/лексичної компетентності.

Під час підготовки та проведення фрагмента уроку необхідно:

- визначити навчальну мету та очікувані результати;
- дібрати відповідний мовний матеріал і види діяльності;
- передбачити інклюзивний компонент, зокрема адаптувати завдання з урахуванням різних освітніх потреб учнів;

- використати щонайменше один прийом/стратегію інклюзивного навчання (диференціація завдань, візуальна підтримка, додаткові інструкції, робота в парах/групах, альтернативні способи виконання завдання тощо);
- забезпечити доступність навчального матеріалу та інструкцій для всіх учнів;
- продемонструвати позитивну, підтримувальну та недискримінаційну взаємодію з учнями;
- здійснити коротку рефлексію щодо ефективності використаних інклюзивних підходів.

5. Проведення науково-дослідного завдання.

Проведення науково-дослідного завдання полягає у спостереженні за одним із теоретичних аспектів методики навчання англійської мови у практичній площині, тобто у формі peer observation із самостійним визначенням критеріїв до спостереження.

Перелік тем для peer observation: explanations, controlled practice, free practice, vocabulary work, grammar work, pronunciation work, understanding learners, managing a lesson, student-centredness, using IKTs, introductory activities, etc.

Здобувачі-практиканти на основі теорії методики обґрунтовують сформовані ними 3 критерії, які слугуватимуть основою для їх дослідження. Кожний критерій має визначатися такими показниками як «Excellent», «Good», «Needs improvement».

Результати науково-дослідного завдання мають бути представлені на звітній конференції у формі презентації.

Наприклад:

Peer Observation Rubric: Explanation

<i>Criteria</i>	<i>Excellent</i>	<i>Good</i>	<i>Needs Improvement</i>
Clarity of Explanation	Explanation is very clear and easy to understand	Explanation is mostly clear with minor difficulties	Explanation is unclear or confusing
Language Level	Language is appropriate to students' level	Language is mostly appropriate	Language is too complex or inaccurate
Use of Teaching Aids	Visuals/board work effectively support explanation	Some visual support is used	No visual or teaching support
Checking Understanding	Teacher regularly checks comprehension	Teacher checks understanding occasionally	Teacher does not check understanding
Time Management	Explanation is concise and well-timed	Slightly too long or short	Time is poorly managed

Observer's comments (up to 100 words):

Suggestion for improvement (up to 100 words):

Проведення позакласного заходу з англійської мови.

На підсумковому етапі виробничої педагогічної практики з англійської мови здобувач вищої освіти виконує таку роботу:

1. Оформлення та подання керівникам практики на перевірку звітної документації.
2. Захист виробничої педагогічної практики з англійської мови.
3. Участь у підсумковій конференції з виробничої педагогічної практики з англійської мови та зарубіжної літератури.

Керівник практики встановлює дні консультацій на кафедрі для попередньої перевірки конспектів здобувачів-практикантів. Присутність на звітній конференції є обов'язковою, бажано надавати фото- та відеоматеріали як додаток до звітної документації.

Рекомендована література

1. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник / Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.Е. та ін. / за заг. ред. С.Ю. Ніколаєвої. К. : Ленвіт, 2013. 590 с.
2. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції : Курс лекцій: [навч.-метод. посібник для студ. мовних спец. осв.-кваліф. рівня «магістр»] / О.Б. Бігич, Н.Ф.Бориско, Г.Е.Борецька та ін. / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. К.: Ленвіт, 2011. 334 с.
3. Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція) (затверджене вченою радою ун-ту 31.08.2021 р., протокол № 111-ОД).
4. Сторчова Т.В. Classroom Observation in the Pre-service Education of English Teachers. Наукові праці К-ПНУ імені Івана Огієнка : збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів, аспірантів : у 3-х томах. К-П : К-ПНУ імені Івана Огієнка, 2020. Вип. 19. Т. 3. С. 47-48.
5. Шмирко О. С. Методичні рекомендації щодо забезпечення професійного розвитку майбутніх учителів іноземної мови засобами професійного спрямування навчальних занять з фаху. м. Кам'янець-Подільський : «Каліграф», 2015. 44 с.
6. Модельні навчальні програми <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoyi-ukrayinskoyi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2-022-roku>
7. Full Blast Plus for Ukraine https://publishing.linguist.ua/publishing_book/full-blast-plus-for-ukraine/
8. Методичні рекомендації з організації та проведення виробничої педагогічної практики з англійської мови: для підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою Середня освіта (Мова і література (англійська, німецька) спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка денної і заочної форм навчання факультету іноземної філології [Електронний ресурс] / укладач Т. В. Сторчова. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2024. 66 с. <http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/8575>

7.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ З ПЕДАГОГІКИ

- поглиблення розуміння сутності основ компетентнісної, особистісно орієнтованої освіти, особливостей їх реалізації в педагогічному процесі закладу базової середньої освіти;
- саморозвиток особистісних якостей Здобувача, активізація позиції суб'єкта

професійного та особистісного саморозвитку;

- поглиблення розуміння сутності виховання в контексті інноваційної освіти, основ її реалізації через адекватну організацію навчальної діяльності учнів;
- залучати Здобувачів до самостійного розв'язання посильних навчально-виховних завдань.

Для реалізації поставлених завдань практикант повинен виконати наступні види робіт з педагогіки:

1. Вести щоденник виробничої педагогічної практики (фіксувати та аналізувати процес і результати власної діяльності (підготовка та проведення навчальних занять, робота з документацією (вивчення особливостей ведення журналу), реалізація функцій класного керівника учнівського колективу).
2. Брати участь у консультаціях керівника практики.
3. Ознайомитися з системою роботи класного керівника:
 - а) фрагмент плану виховної роботи класного керівника;
 - б) змістом, формами і методам роботи класного керівника;
4. Підготувати конспект виховного заходу, який необхідно провести в закладі середньої освіти (попередньо план-конспект узгодити з класним керівником та методистом, а також запросити на перегляд виховного заходу).
5. Здійснити комплексний самоаналіз виховного заходу за значущими параметрами (з фіксацією у щоденнику).
6. Здійснити комплексний самоаналіз проведеного уроку за значущими параметрами.
7. Здійснити аналіз одного із уроків проведених вчителем (або студентом-практикантом).
8. Підготувати звіт з виробничої педагогічної практики, в якому відобразити:
 - а) найбільш суттєві досягнення та проблеми щодо реалізації освітнього процесу у закладі середньої освіти, дати їм теоретичне обґрунтування;
 - б) сформувати комплекс форм, методів, прийомів організації освітнього процесу, які студент-практикант визначив як найбільш ефективні;
 - в) відобразити результати проведеної роботи з педагогіки (виховний захід, його самоаналіз, аналіз відвіданого уроку, самоаналіз проведеного);
 - г) сформувати загальні висновки, «уроки практики», визначити напрями особистісного та професійного саморозвитку на перспективу.

Рекомендована література

1. Бодненко Д.М. Моніторинг навчальної діяльності : навчальний посібник. Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014. 276 с.
2. Бути вчителем : навчально-методичний посібник з курсу «Вступ до спеціальності» / Укладач О.В. Грушко. Вінниця : ТД «Єдельвейс», 2007, 296 с.
3. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки : Навчальний посібник. 3-тє вид., доопрац. і доп. Київ : Знання, 2008. 566 с.
4. Волкова Н.П. Педагогіка: навч. посібник. 3-тє вид. стер. Київ : Видавничий центр «Академія», 2009. 616 с.
5. Гурський В.А., Присакар В.В. Педагогіка : загальні основи педагогіки, теорія освіти і навчання : Навчальний посібник. Книга 1. Кам'янець-Подільський : Медобори, 2012. 202 с.
6. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. [2-е видання, доповнене]. Київ : «Академвидав», 2012. 352 с.
7. Зязюн І.А. Краса педагогічної дії : навч. посіб. Київ : УФІМБ, 1997. 320 с.
8. Ковальчук Л.О. Основи педагогічної майстерності : навч. посібник. Львів : Центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. 608 с.
9. Ковальчук О.М. Формування педагогічної техніки засобами театральної педагогіки. Навчально-методичний посібник. Ніжин : Редакційно-видавничий відділ НДПУ, 2001. 126 с.
10. Кучерявець В.Г. Основи педагогічної майстерності : Практикум. Ніжин : Редакційно-видавничий відділ НДПУ ім. М. Гоголя, 2002. 55 с.

11. Основи педагогічної майстерності: навчально-методичний посібник / за заг. ред. Е.І. Федорчук. Кам'янець-Подільський : видавець Зволейко Д.Г. 2008. 272 с.
12. Основи педагогічного оцінювання : навч.-метод. посіб. Ніжин : Лисенко М.М., 2012. 102 с.
13. Основи педагогічної майстерності: модульно-рейтинговий підхід / [автор-упорядник О.І. Кіліченко. Івано-Франківськ, 2012. 206 с

8

ЗМІСТ ПРАКТИКИ З ПСИХОЛОГІЇ

Здобувачі вищої освіти, виконуючи завдання з психології, повинні розв'язати такі задачі:

- підбір та використання психодіагностичного інструментарію для збору фактичного матеріалу про структуру міжособистісних відносин в учнівській групі, рівень розвитку групи, специфіку групової діяльності тощо;
- обробка та інтерпретація матеріалів, отриманих в результаті психодіагностики;
- узагальнення, осмислення отриманої інформації і вивчення можливостей її використання для організації виховної роботи з класом.

Виконання здобувачем вищої освіти завдань з психології може відбуватися в такій послідовності.

У перший тиждень здобувач вищої освіти знайомиться з класом, налагоджує психологічний контакт. Це необхідно, по-перше, для успішного виконання всіх завдань практики, по-друге, для збору первинної інформації про учнівську групу за допомогою основних загальнопсихологічних методів (спостереження, аналізу класної документації та продуктів діяльності учнівської групи, групового опитування); по-третє, для вибору психодіагностичних методик, які будуть найбільш інформативними та доцільними у вивченні конкретної учнівської групи.

У наступні тижні здобувач вищої освіти, продовжуючи спостерігати за учнівським класом, проводить психодіагностичну методику, здійснює обробку її результатів з метою отримання знань про специфіку соціально-психологічних феноменів у конкретній учнівській групі (соціально-психологічний клімат, згуртованість, лідерство, неформальні групи в класі, референтні групи тощо). При виборі методики психодіагностики здобувач вищої освіти може скористатися рекомендаціями керівника практики від кафедри психології освіти.

Останній тиждень практики передбачає складання та написання звіту про вивчення учнівської групи, який містить не лише узагальнені, теоретично осмислені дані про учнівську групу, але й психолого-педагогічні висновки з організації виховної роботи в класі, виділення основних її напрямів та вибору адекватного психолого-педагогічного впливу на учнівську групу.

Складений за поданою схемою звіт засвідчується підписом здобувача вищої освіти.

Рекомендована література

1. Венгер Г.С. Соціальна психологія: навч.метод.посібн. Миколаїв 2017. 344с.
2. Дуткевич Т.В., Володченко М.А. Соціальна психологія: теоретичний курс: навч. посібник. Кам'янець-Подільський: Друк-Сервіс, 2012. 130 с.
3. Зелінська, Т. М. Практикум із соціальної психології : Реком. МОНУ як навч. посібник для студ. ВНЗ / Т. М. Зелінська, І. В. Михайлова, А. Е. Демерс. К. : Каравела, 2012. 232 с.
4. Кокун О.М., Пішко І.О., Лозінська Н.С., Копаниця О.В., Малхазов О.Р. Збірник методик для діагностики психологічної готовності військовослужбовців військової служби за контрактом до діяльності у складі миротворчих підрозділів: Методичний посібник. Київ: НДЦ ГП ЗСУ, 2011. 281 с.
5. Лемак М.В., Петрище В.Ю. Психологу для роботи: діагностичні методики: збірник. Вид 2-ге. Ужгород: Видавництво Олександра Гаркуші, 2012. 616 с.
6. Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти / П. П. Горностай, М. М. Слюсаревський, В. О. Татенко, Т. М. Титаренко, Н. В. Хазратова та ін. ; за ред. М. М. Слюсаревського. Київ : Талком, 2018. 580 с.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ ІЗ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Відвідує всі уроки зарубіжної літератури, аналізує їх разом з керівниками та самостійно.
2. Проводить не менше 4 уроків зарубіжної літератури, один з яких – заліковий; оформлює письмово самоаналіз залікового уроку.
3. Проводить анкетування з виявлення читацьких інтересів учнів основної школи. Аналізує результати анкетування.
4. Розробляє тестові завдання для перевірки знань учнів / (з теми одного з проведених уроків).
5. Підбирає / виготовляє додаткові дидактичні матеріали (з теми одного з проведених уроків) для учнів з урахуванням їх особливих потреб.

Рекомендована література

1. Зарубіжна література. 5-9 класи. Модельні навчальні програми. URL : <https://imzo.gov.ua/model-ni-navchal-ni-prohramy/movno-literaturna-osvitnia-haluz/zarubizhna-literatura/>
2. Кеба О.В., Шаповал О.Г., Голубішко І.Ю. Художньо-естетичні парадигми новітньої літератури: навчальний посібник. Кам'янець- Подільський : Видавець Ковальчук О.В., 2021.
3. Методика викладання зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти : навч. посіб. / Ю. Ісапчук, А. Тичініна, А. Сажина, Н. Нікоряк, К. Калинич, П. Рихло, Р. Дзик, Г. Іванчук. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2025. 304 с. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/12090>
4. Мірошніченко Л.Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах : підручник для вищих навч. закл. Київ : Слово, 2010. 432с.
5. Миронова С.П. Педагогіка інклюзивної освіти : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2016. 164 с.
6. Науменко Є.І. Кращі уроки світової літератури. Випуск 1 . Х. : Вид. група «Основа», 2010. 188 с.; Випуск 2. 268 с.; Випуск 3. 173 с.
7. Удовиченко Л.М. Методика навчання зарубіжної літератури в закладах середньої освіти: Навч. посібник для підготовки до атестації студентів-філологів. Київський університет імені Бориса Грінченка. 2022. 121с.
8. Шаповал О.Г. Формувальне оцінювання на уроках зарубіжної літератури в закладі загальної середньої освіти. *Методика викладання філологічних дисциплін у загальноосвітніх та вищих навчальних закладах України*: матеріали XI Регіональної науково-практичної конференції, 7 грудня 2022 року, м. Кам'янець-Подільський [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. С. 72-75.
9. Штейнбук Ф.М. Методика викладання світової літератури в школі : навч. посіб. для студ. Вузів. К. : Кондор, 2010. 314 с.
10. Shapoval O. Modern approaches to methods of teaching world literature. *Laplage em revista*. 2021. 7 (Extra-E). P. 113-121. DOI: 10.24115/S2446-622020217Extra-E1167p.113-121
11. Shapoval O. Teacher Preparation for Lessons in the Context of Modern Education: Traditions and Innovations. *BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*. 2025. Vol. 16. Is. 1. Sup1. P. 231-238 DOI: <http://dx.doi.org/10.70594/brain/16.S1/19>

З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ І ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ (ДИФЕРЕНЦІЙОВАНИЙ ЗАЛІК)

Розподіл балів за виконання завдань з практики

Вид діяльності під час практики	Максимальна кількість балів
1. Виконання завдань з англійської мови	40
2. Виконання завдань з педагогіки	15
3. Виконання завдань з психології	15
4. Виконання завдань з зарубіжної літератури:	20
5. Захист звіту перед комісією	10
Разом:	100

Критерії оцінювання практики з англійської мови

Вид діяльності під час практики	Максимальна кількість балів
Виконання завдань з англійської мови	<u>40</u>
1) Профіль групи	2
2) Виконання завдань Guided Observation	4
3) Плани-конспекти п'яти уроків (із розробленими матеріалами)	15
4) Практичне завдання: «Розроблення та проведення фрагмента уроку англійської мови з урахуванням принципів інклюзивного навчання»	4
5) Виконання науково-дослідного завдання у формі Peer Observation	10
6) Планування і проведення позакласного заходу	5

1) профіль групи – 2 бала (повністю заповнений профіль – 2 бала; неповністю – 1 бал; незаповнений – 0 балів);

2) 2 завдання Guided Observation – 4 бала. Кожне завдання максимально оцінюється у 2 бала:
2 бала – таблиця заповнена чітко та повністю; виконане завдання Observation summary свідчить про те, що студент має ґрунтовні знання теорій навчання та вивчення мови, а також володіє методичними поняттями;
1 бал – таблиця заповнена повністю проте з огріхами змістового та технічного характеру; виконане завдання Observation summary свідчить про те, що студент має низькі знання теорій навчання та вивчення мови, а також не володіє методичними поняттями;
0 балів – завдання не виконані.

3) Розроблені та проведені уроки з англійської мови (5 уроків) відповідно до розкладу та профілю групи (див. п.1) у період практики за структурою: Main aim, Subsidiary aim, Personal aim (Timing, Procedure, Stage Aims, Aids and Materials, Interaction Patterns) – 3 балів (разом 15 балів):

- 1 бал: урахування взаємозв'язку між структурними компонентами уроку (часом, процедурою, цілями етапів, навчальними матеріалами та способами взаємодії)
- 1 бал: урахування різних способів взаємодії учнів;

- 1 бал: прослідковування комунікативного підходу або іншого інноваційного підходу (методу) до навчання англійської мови.

4) Виконання практичного завдання: «Розроблення та проведення фрагмента уроку англійської мови з урахуванням принципів інклюзивного навчання»

1. Методична доцільність фрагмента уроку: чітко визначено мету й очікувані результати; завдання відповідають меті та рівню володіння англійською мовою	0 — 1
2. Реалізація інклюзивного компонента: враховано різноманітність освітніх потреб учнів; передбачено адаптацію/диференціацію завдань, доступність матеріалів та інструкцій	0 — 1
3. Організація навчальної взаємодії та використання методів/прийомів: ефективно організовано роботу учнів, забезпечено залучення всіх учасників, використано доцільні форми й методи навчання	0 — 1
4. Професійність проведення та рефлексія: чіткість мовлення й інструкцій, позитивна комунікація, дотримання інклюзивних принципів; здатність проаналізувати сильні сторони та можливості вдосконалення	0 — 1
Разом	4

5) Проведення науково-дослідного завдання (у формі Peer Observation) з метою добору емпіричного матеріалу з теми курсової роботи з методики навчання англійської мови оцінюється у 10 балів.

9-10 балів – студент має ґрунтовні знання теорій навчання та вивчення мови, а також володіє методичними поняттями на дослідницькому рівні;

7-8 балів – студент має достатні знання теорій навчання та вивчення мови, а також володіє методичними поняттями на дослідницькому рівні;

6-5 балів – студент має достатні знання теорій навчання та вивчення мови, проте не володіє методичними поняттями на достатньому рівні на дослідницькому рівні;

4-3 балів – студент має недостатні знання теорій навчання та вивчення мови та не володіє методичними поняттями на достатньому рівні на дослідницькому рівні;

2-1 бали – студент має низькі знання теорій навчання та вивчення мови, а також не володіє методичними поняттями на дослідницькому рівні.

0 балів – дослідження не проведено

6) Планування та проведений позакласний захід з англійської мови – 5 балів.

4-5 балів – позакласний захід ретельно сплановано, проведено на належному рівні;

2-3 балів – позакласний захід добре сплановано, під час проведення допущено незначні помилки;

0-1 бал – планування позакласного заходу не відповідає вимогам, під час проведення допущено суттєві помилки;

0 бал – позакласний захід не проведено.

Критерії оцінювання завдань практики з педагогіки

15-14 балів: Здобувач у повному обсязі виконав усі завдання виробничої педагогічної практики. Виховні заходи оцінено на 10-12 балів. Отримав високу оцінку вчителя, класного керівника та методистів за виконувану роботу. Під час виконання різних видів роботи в школі проявив себе як організований, сумлінний, ініціативний, творчий. Завоював повагу серед учнів, педагогічного колективу школи, керівників практики і отримав високу оцінку керівника від бази практики. У визначений термін здав досконало оформлену документацію, яка відповідає вимогам практики.

13-11 балів: Здобувач у повному обсязі виконав усі завдання виробничої педагогічної практики. Виховні заходи оцінено на 7-9 балів. Здобувач припускався деяких методичних помилок під час проведення виховних заходів, але зміг самостійно їх виправити або пояснити причину в процесі аналізу виховного заходу. Проявив дисциплінованість, отримав позитивну оцінку роботи від класного керівника. Вчасно оформив та здав звітну документацію, яка відповідає вимогам практики.

11-9: Завдання з педагогіки виконані в повному обсязі. Виховний захід оцінено на 4-6 балів. Здобувач проявив себе організованим, дисциплінованим, проте недостатньо самостійним та ініціативним. Під час залікових заходів допускалися несуттєві методичні помилки. Здобувач вчасно здав документацію, але при її оформленні допустився деяких неточностей або неповноти викладу.

8-0: За період практики Здобувач не виконав усі завдання з педагогіки, передбачених програмою практики. Отримав негативні відгуки від педагогічного колективу школи, керівників від бази практики. Невчасно та не в повному обсязі подав матеріали практики, які містять неточності та помилки і не відповідають вимогам, щодо оформлення такого виду документації.

Критерії оцінювання завдань практики з психології

15-14 балів — всі завдання практики з психології виконано правильно та у повному обсязі, виявлено вміння здобувача вищої освіти застосовувати і творчо використовувати теоретичні та прикладні знання з психології, пов'язані з особливостями і засобами відповідної професійної діяльності. Виявлено вміння застосовувати спостереження для вивчення учнівської групи, психодіагностичні методики для вивчення міжособистісних стосунків в учнівській групі, скласти звіт про здійснені соціально- психологічні дослідження, продемонстровано активність та ініціативність під час здійснення практичної діяльності. Звіт подано у встановлений термін. Він містить звіт про виконані завдання з психології, висновки та пропозиції. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи з психології впродовж усього періоду проходження практики.

13-11 балів — завдання з психології виконані правильно, але недостатньо повно. здобувача вищої освіти застосовувати і творчо використовувати теоретичні та прикладні знання з психології, пов'язані з особливостями і засобами відповідної професійної діяльності. Виявлено вміння застосовувати спостереження для вивчення учнівської групи, психодіагностичні методики для вивчення міжособистісних стосунків в учнівській групі, скласти звіт про здійснені соціально-психологічні дослідження. Пр продемонстровано активність та ініціативність але не виявлено творчого, індивідуального підходу. Звіт подано у встановлений термін. Він містить звіт про виконані завдання з психології, висновки та пропозиції. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи з психології впродовж усього періоду проходження практики.

11 балів — завдання практики з психології виконано, але неповно, в ході виконання завдань допускалися незначні помилки при обробці результатів психодіагностики міжособистісних відносин. Виявлено вміння застосовувати спостереження для вивчення учнівської групи, психодіагностичні методики для вивчення міжособистісних стосунків в учнівській групі, але неповно викладено звіт про здійснені соціально-психологічні дослідження. Звітна документація оформлена згідно з вимогами. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики.

10 балів — завдання практики з психології виконано у неповному обсязі, в ході виконання завдань допускалися помилки. Звітна документація недооформлена або оформлена з помилками. Щоденник невірно оформлений.

9 балів — завдання з психології виконано з помилками. Усі завдання практики виконувалися, але допущені значні неточності, бракує матеріалів психодіагностики. Документація оформлена неповно, з помилками. Щоденник недооформлено.

0-8 балів — завдання практики з психології невиконані, виявлено несформованість вміння здійснювати відповідні види професійної діяльності. Звітна документація оформлена з помилками та подана невчасно.

Критерії оцінювання завдань практики із зарубіжної літератури

- 1. Щоденник, що фіксує всі форми роботи під час практики (відвідування уроків та інших видів занять із зарубіжної літератури, ознайомлення зі шкільними програмами, з календарно-тематичним та урочним плануванням вчителя тощо) та звіт, де здійснено аналіз власної діяльності під час практики – 2 бали.
- 2. Розробка анкети з вивчення читацьких інтересів учнів та аналіз результатів анкетування – 3 бали
- 3. Плани-конспекти проведених уроків (не менше 3-х) і 1 розгорнутий конспект залікового уроку та його самоаналіз за схемою – 8 балів.
- 4. Самостійна розробка окремих фрагментів відвіданих уроків (тестові завдання, з 2-х тем за вибором) – 3 бали.
- 5. Підбір / виготовлення додаткових дидактичних матеріалів (з теми одного з проведених уроків) для учнів з урахуванням їх особливих потреб - 4 бали
- 1. Оформлення щоденника:
 - оформлення щоденника за всіма пунктами та звіту з аналізом власної діяльності – 2 бали;
 - відсутність інформації щодо будь-якого виду роботи вчителя та відсутність аналізу у звіті – зниження оцінки від 0,5 до 2 балів.
- 2. Перевірка читацьких інтересів учнів:
 - розробка і проведення анкети з вивчення читацьких інтересів учнів (із додаванням самих анкет), аналіз анкетування – 3 бали;
 - частковий аналіз, відсутність анкет – 1 бал;
 - відсутність виконаного завдання – 0 балів.
- 3. План-конспект проведених уроків та самоаналіз залікового уроку:
 - розгорнутий конспект залікового уроку - 2 бали, його самоаналіз – 1,5 бали;
 - відсутність самоаналізу уроку – 0 балів;
 - плани-конспекти проведених уроків – 1,5 бали кожен (загалом 4,5 бали);
 - відсутність виконаного завдання – 0 балів.
- 4. Самостійна розробка фрагментів уроку:
 - розробка 2 фрагментів уроку з використанням тестової перевірки знань учнів – 3 бали;
 - розробка 1 фрагменту уроку з використанням тестової перевірки знань учнів – 1,5 бала;
 - відсутність виконаного завдання – 0 балів.
- 5. Підбір / виготовлення додаткових дидактичних матеріалів (з теми одного з проведених уроків) для учнів з урахуванням їх особливих потреб:
 - підбір / виготовлення додаткових дидактичних матеріалів (з теми одного з проведених уроків) для учнів з урахуванням їх особливих потреб – 4 бали;
 - відсутність виконаного завдання – 0 балів.

Критерії оцінювання захисту практики

9-10 балів – здобувач впевнено і чітко висвітлює результати своєї діяльності під час проходження практики з використанням мультимедійної презентації;

8-5 балів – здобувач не досить впевнено і чітко висвітлює результати своєї діяльності під час проходження практики з використанням мультимедійної презентації;

1-1 бали – здобувач фрагментарно висвітлює результати своєї діяльності під час проходження практики, проте без використання презентації;

0 балів – здобувач не з'явився на захист практики.

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень студентів

Підсумкова оцінка за національною шкалою		Підсумкова оцінка за шкалою ECTS	Рейтингова оцінка з практики
	відмінно	A (відмінно)	90 –100
	добре	B (дуже добре)	82 –89
		C (добре)	75 –81
	задовільно	D (задовільно)	66 –74
		E (достатньо)	60 –65
	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	35 –59

	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)	01 –34
--	---	--------

13. ВИМОГИ ДО ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Обсяг звітної документації

Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання її програми. Звітну документацію здають провідному фахівцеві навчального відділу з організації практики на факультеті іноземної філології у триденний термін після її завершення.

Папка зі звітними документами повинна мати титульну сторінку, що містить підписи керівників практики із зазначенням посади, наукового ступеня, вченого звання, ПІБ. Звітні матеріали здобувач ВО завантажує на MOODLE. Щоденник практики – основний документ, що відображає поточну діяльність здобувача ВО, етапи виконання завдань..

Звіт складає довільну кількість сторінок комп'ютерного набору (але не менше 3-х), бажано із фото-/та відеоматеріалами. У звіті практикант систематизовано описує виконання усіх розділів програми практики, зазначає, як компетентності вдалося сформулювати, знання, уміння та навички здобути упродовж практики.

Обов'язковою є наявність висновків та пропозицій практиканта щодо удосконалення підготовки, організації та проведення практики.

Титульний аркуш звіту має такий вигляд:

Міністерство освіти і науки України Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка Факультет іноземної філології Кафедра англійської мови ЗВІТ ПРО ВИРОБНИЧУ ПЕДАГОГІЧНУ ПРАКТИКУ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ здобувача вищої освіти _____ форми навчання першого (бакалаврського) рівня освіти галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (англійська) освітньо-професійної програми Середня освіта (Мова і література (англійська, німецька) _____ прізвище, ім'я та по батькові
--

Місце проходження практики: _____

Термін проходження практики: _____

Керівник практики від кафедри
англійської мови

Оцінка _____

Керівник практики від кафедри
германської і слов'янської філології та
зарубіжної літератури

Оцінка _____

Керівник практики від кафедри
педагогіки та менеджменту освіти

Оцінка _____

Керівник практики від кафедри
загальної і практичної психології

Оцінка _____

Кам'янець-Подільський
20 ____ р.

У «Вступі» до звіту коротко розкривається роль, місце практики в системі професійної підготовки вчителя, мета і завдання практики, основні принципи її організації. Визначаються професійні уміння і навички, які формувалися і вдосконалювалися під час практики.

Виконання завдань відповідно до розділів програми:

1. Завдання з методики навчання англійської мови.
2. Завдання з методики навчання зарубіжної літератури.
3. Завдання з педагогіки.
4. Завдання з психології

Висновки

1. Які знання, уміння та навички здобуті упродовж практики (загальні і спеціальні компетентності, програмні результати навчання).
2. Позитивне в організації та проведенні практики.
3. Недоліки, виявленні під час практики.
4. Пропозиції щодо удосконалення підготовки, організації та проведення практики.

Дата

Підпис здобувача вищої освіти

Підпис директора, завірений печаткою

У щоденнику практики повинні бути :

- ✓ *відмітки про прибуття та вибуття з бази практики, засвідчені підписом керівника та печаткою підприємства, організації, установи;*
- ✓ *Календарний графік проходження практики, засвідчений підписом керівника та печаткою підприємства, організації, установи-бази практики, у якому повинні бути **відповідні записи** :*
 - про проведені та відвідані уроки англійської мови;
 - позаурочні та виховні заходи;
 - підготування та проведення заходів та завдань з педагогіки;
 - участь у семінарах / конференціях, тощо;
- ✓ *Робочі записи під час практики, у яких деталізовано проведені види робіт та виконання завдань практики;*
- ✓ *Відгук і оцінка роботи здобувача вищої освіти на практиці керівника практики від бази практики - учителя англійської мови з його підписом і рекомендованою оцінкою, засвідчений підписом керівника та печаткою установи;*
- ✓ *Відгук і оцінка роботи здобувача вищої освіти на практиці керівника практики від бази практики-класного керівника з його підписом і рекомендованою оцінкою, засвідчений підписом керівника та печаткою установи;*

Матеріали до виконання завдань з англійської мови

Task one: **Features of communicative language teaching.**

Observe a class and tick (✓) features of CLT you notice.

Provide evidence for at least three of them.

Feature	✓	Evidence
language as a means of communication		
teaching grammar and vocabulary in a meaningful context		
prioritising meaning over form		
focus on developing skills		
task-based learning		
focus on social and cultural issues as well as linguistic competence		
balance between accuracy and fluency		
errors treated as learning steps		
the roles of a teacher		
• monitor		
• facilitator		
• communication partner		
the roles of a learner		
• communication partner		
• active user of English		

Observation summary

What have you learnt from this observation?

Усі запропоновані завдання для Guided Observation використано за матеріалами курсу «English Language Teaching Methodology. Bachelor's Level» в межах проєкту «Шкільний вчитель нового покоління», започаткованого Міністерством освіти і науки України та Британською Радою в Україні

Observation summary має містити до 150 слів

Task two: Characteristics of a communicative task.

Observe activities in class and tick (✓) the features of a communicative task that you notice.

Provide evidence.

Characteristics of a Communicative Task	✓	Evidence
Communicative purpose made clear		
Information/opinion gap created		
Communicative situation (resembling that in real life)		
Spontaneous use of English by the learners		
Authenticity of materials and of any related task		
Clear evidence of task completion		

Observation summary

Is the activity you have observed really communicative? If so, give evidence to support your opinion. If not, suggest ways to make it more communicative.

THE EXAMPLES OF LESSON PLANNING

MAIN AIM, SUBSIDIARY AIM, PERSONAL AIM

Main aim:

Subsidiary aim:

Personal aim:

Main aim	Subsidiary aim	Personal aim
To practise making polite request in the context of making holiday arrangements. Example exponent: <i>Could you give me some information about hotels?</i>	Grammar: to revise modal auxiliary verbs. Functional exponents: <i>Could/Would you ...?</i> Vocabulary: to consolidate lexis for travel, accommodation. Phonology: to focus on intonation. Speaking: to give controlled oral practice.	To improve my organization of the whiteboard. To give clearer examples.

THE EXAMPLES OF STAGE AIMS

Procedure	Stage aims
Show students pictures of various holiday destinations. Ask them to talk about their last holiday.	To contextualize the topic of holidays.
Tell two short stories about holidays (one true, one untrue). Invite students to ask questions and then to guess which story is true.	To give students a model for the speaking activity.
Allow time for students to plan their own story, which may be true or not.	To give students time to plan their speaking.
In groups students tell their stories. The rest of the group ask questions and guess if the story is true or not.	To give students fluency practice. To provide opportunities to practise the sequence of tenses in a spoken narrative.

THE LESSON PLAN COMPONENTS AND THE EXAMPLE OF A LESSON PLAN

When we plan a lesson, we ask ourselves a number of questions

Lesson plan components	
Class profile	Who are we planning the lesson for?

Timetable fit	How is the lesson connected to the last lesson and /or the next one?
Main aim(s)	What do we want learners to learn or to be able to do by the end of the lesson?
Subsidiary aims	What else do learners need to be able to do during the lesson to enable them to achieve the main aim?
Stage aims	What is the purpose of each stage of the lesson?
Personal aims	What aspects of our own teaching do we want to develop or improve?
Assumptions	What do we think learners already know or can already do related to the aims?
Anticipated problems	What may learners find difficult in the lesson? What may they not be used to doing? What may they not feel confident about?
Possible solutions	What action will we take to deal with the anticipated problems?
Teaching aims, materials, equipment	What should we remember to take to the lesson?
Procedures	What are the tasks and activities for each stage?
Timing	What length of time will we need for each stage?
Interaction patterns	In which ways will learners work at different stages, i.e. individually, in pairs, in groups, as a whole class?
Homework	What further work will learners need to do before the next lesson?

The example of a **lesson plan**, which aims to introduce and practise language for describing people

<i>Timing</i>	<i>Procedure</i>	<i>Stage aims</i>	<i>Aids and materials</i>	<i>Interaction pattern</i>
5 minutes	Students talk about their families	Warmer/lead-in: to get students talking and introduce the topic	Family photographs brought in by students	Pairwork
10 minutes	Students select appropriate adjectives to complete descriptions of family members in transcripts of mini-dialogues They listen to the mini-dialogues and check answers	To introduce new vocabulary Intensive listening	Short gapped transcripts Recorded dialogues CD player	Individual work → pairwork Teacher → whole class
10 minutes	Students exchange information about their own family members	To give students fluency practice: describing personalities, habitual behavior and specific past events	(none)	Pairwork (Teacher monitors)
10 minutes	Teacher gives feedback on language used Students do gap-fill task	To highlight need for new language To introduce new language To focus on accuracy	Teacher's notes Whiteboard Worksheet	Teacher → whole class Individual work

10 minute s	Students repeat family description task	To provide an opportunity for students to improve their spoken performance To give students further fluency practice	(none)	Pairwork (new partners)
-------------------	---	---	--------	-------------------------------

МАТЕРІАЛИ ДО ЗВІТУ ПРАКТИКИ З ПЕДАГОГІКИ

Схема методичної розробки позакласного виховного заходу
ЗРАЗОК ТИТУЛЬНОЇ СТОРІНКИ

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

«Затверджую»

Викладач кафедри педагогіки та
менеджменту освіти
(підпис)

« ____ » _____ 202_ р.

Конспект виховного заходу

на тему: _____

студента _____ групи _____ курсу
_____ факультету

(П.І.Б.)

для проведення в _____ класі
_____ школи

« ____ » _____ 202_ р.

Друга сторінка:

Мета заходу (виховна, пізнавальна, розвиваюча)

Форма проведення (класна година, диспут, колективна творча справа,
екскурсія тощо)

Місце проведення заходу і його тривалість

Обладнання і наочність

Використана література, методичні розробки тощо

Зміст виховного заходуІ. **Вступна частина:** вступне слово вчителя, організація заходу, актуалізація теми заходу тощо.ІІ. **Основна частина:** викладення інформаційного матеріалу, запитання для обговорення, зміст завдань для групового чи колективного виконання, конкурсні завдання.ІІІ. **Заключна частина:** підведення підсумків, рекомендації і пропозиції учням.**Схема аналізу відвіданого виховного заходу**

1. Тема виховного заходу.
2. Організація заходу: наскільки були готові діти і педагог до проведення заходу (оформлення приміщення, обладнання, наочність; підготовка і використання ТЗН; чіткість, організованість).

3. Злагодженість дій педагога і дітей під час заходу; раціональне використання часу.
4. Оцінка актуальності даного заходу, його відповідності інтересам і віковим особливостям учнів.
5. Участь учнів у проведеному виховному заході, їхня роль і активність.
6. Заключна частина заходу: чи було проведено колективні підсумки, загальні висновки і узагальнення.
7. Мета заходу. Наскільки вдалося її досягнути. Результативність проведеного виховного заходу, його пізнавальну і виховну цінність.
8. Які позитивні сторони та недоліки бачите у проведенні заходу? Що Вам вдалося добре, а що хотіли б поліпшити наступного разу?

Аналіз одного із уроків, проведених вчителем

1. Попередні дані: предмет, клас, учитель, дата;
2. Структура, хід і зміст уроку. Діяльність вчителя й учнів на уроці;
3. Висновки і пропозиції:
 - розподіл часу;
 - позитивні сторони уроку;
 - недоліки в ході і змісті уроку;
 - пропозиції щодо удосконалення уроку.

Результати відвіданого уроку _____

Труднощі _____

Висновки _____

Пропозиції _____

Дата _____ Здобувач вищої освіти _____ (підпис)

МАТЕРІАЛИ ДО ЗВІТУ ПРАКТИКИ З ПСИХОЛОГІЇ

Орієнтовна схема

звіту про вивчення учнівської групи

1. Загальні відомості про учнівську групу (школа, клас, кількість учнів, статевий та віковий склад, тривалість існування групи).

2. Структура класу:

а) офіційна – перелік посад, розподіл обов'язків між ними, система підпорядкування, рівень авторитетності учнів, що займають посади; чим його можна пояснити;

б) неофіційна – її співвідношення з офіційною, популярні, непопулярні, ізолювані учні в класі; якості особистості, які найвище оцінюються в групі. Поділ класу на мікрогрупи, причини їх існування;

в) взаємовідносини між учнями: емоційний клімат у групі, прояви взаємодопомоги, співвідношення міри вимогливості до себе і до інших, стиль та мотиви спілкування між учнями, особливості відносин хлопчиків і дівчат. Негативні прояви у стосунках: частота та зміст конфліктів, прояви булінгу, проблема непопулярних та ізолюваних членів групи, байдужість один до одного, труднощі в спілкуванні, способи корегування та оптимізації взаємовідносин.

3. Відносини учнівської групи з:

а) учителем: стиль керівництва класом, його зв'язок із характером учнівських стосунків; характеристика контактів з учнями, рівень авторитетності;

б) іншими учнівськими групами: одновіковими (суперництво, співробітництво, доброзичливість, взаємодопомога, стосунки лідерів); різновіковими (старшими, молодшими);

в) позашкільними групами (спортивні секції, неформальні угруповання).

4. Спрямованість учнівської групи:

а) навчально-пізнавальна – рівень успішності, дисципліни, знань, ставлення до відмінників, до учнів з початковим рівнем знань;

б) професійна – наявність різноманітних форм професійної підготовки, ставлення до них учнів, рівень професійних знань, умінь, навичок та зацікавленості майбутньою професією;

в) егоїстична – перевага особистих інтересів над інтересами групи, низький рівень контактності, обмеженість в спілкуванні у позаурочний час, байдуже ставлення до товаришів;

г) гуманістична – прояви партнерства, взаємодопомоги, взаємопідтримки, зацікавленість справами один одного, змістовні та інтенсивні контакти. Визначити переважаючу спрямованість групи.

5. Висновки:

- рівень організованості учнівської групи (забезпечує чи ні самоуправління та самовиховання);

- засоби підвищення організованості класу та активізації його виховних можливостей.

Дата

Практикант (підпис)

Перелік рекомендованих психодіагностичних методик для вивчення міжособистісних відносин в учнівській групі

Методика визначення ціннісно-орієнтаційної єдності (ЦОЄ) учнівської групи
Методика оцінки ділового, творчого та морального клімату колективу
Референтометрія
Соціометрія
Оцінка рівня товарищескості (тест В.Ф. Рахівського)
Методика діагностики міжособистісних відносин Т. Лірі
Методика «Соціально-психологічна самоатестації групи як колективу (СПСК)» (Р.С. Немов)
«Q-сортування» (В. Стефансона)

Орієнтовна схема звіту про психодіагностику міжособистісних відносин в учнівській групі

Дата проведення психодіагностики _____
Прізвище здобувача вищої освіти, який проводив психодіагностику _____

Назва психодіагностичної методики з вивчення міжособистісних відносин в учнівській групі

Інформація про охоплення учнів класу психодіагностичним обстеженням, форму проведення психодіагностики, ставлення учнів до психодіагностики.

Обробка результатів психодіагностики

Інтерпретація результатів психодіагностики

Рекомендації з розвитку учнівської групи

Дата

Практикант (підпис)

Матеріали до виконання завдань із зарубіжної літератури

Планування та аналіз уроку зарубіжної літератури

1. ПЛАН- КОНСПЕКТ УРОКУ

План- конспект уроку повинен містити обов'язкові позиції, серед яких:

1. **Тема** (сформульована конкретно у відповідності до навчальної програми).

2. **Мета** (триєдина: навчальна, розвиваюча, виховна).

3. **Тип уроку**.

4. **Обладнання**.

5. **Етапи уроку** (відповідно до типу уроку). Наприклад, для урока засвоєння нових знань характерні такі етапи:

актуалізація чуттєвого досвіду та опорних знань учнів;
повідомлення теми, мети, завдань уроку;
мотивація навчальної діяльності учнів;
засвоєння нових знань; умінь, навичок;
узагальнення знань, закріплення умінь і навичок;
підсумок уроку;
домашнє завдання.

У плані-конспекті фіксується послідовність етапів, яку практиканти обирають самостійно;

6. Методи, прийоми, що використовуються на кожному етапі, і механізм їх застосування, а також запропоновані учням види завдань.

У розгорнутих конспектах, крім зазначеного вище, фіксуються:

- матеріали, які використовує вчитель (можливо у вигляді розгорнутих тез або схем);
- очікувані результати від виконання учнями завдань.

2. САМОАНАЛІЗ УРОКУ

У процесі самоаналізу уроку доцільно відповісти самому собі на такі запитання:

- Наскільки зміст уроку відповідає вимогам навчальної програми?
- Яке місце уроку у вивченні теми або розділу? Як він пов'язаний з попереднім і наступними уроками зарубіжної літератури?
- У чому специфіка уроку? Який його тип?
- Яка мета уроку (навчальна, виховна, розвивальна)? Який між ними взаємозв'язок?
- Наскільки структура уроку виявилася раціональною для досягнення мети? Чи правильно було розподілено час на уроці?
- Які завдання уроку були головними? Які особливості класу були враховані (не враховані) в завданнях?

- Які методи навчання були поєднані для розкриття нового матеріалу?
- Наскільки доцільний вибір (та поєднання) методів навчання? Чи було застосовано інноваційні методи?
- Які форми навчання були застосовані для засвоєння нового матеріалу і чому?
 - Наскільки доцільно було використано наочність і технічні засоби навчання?
 - Які реальні навчальні можливості учнів та їхні особливості були враховані при плануванні та проведенні уроку? Чи було застосовано диференційований підхід до учнів?
 - Як було організовано контроль рівня засвоєння знань, умінь і навичок? У яких формах і якими методами цей контроль здійснювався?
 - Чи було використано виховні можливості змісту дидактичного матеріалу?
 - Що допомогло забезпечити належний рівень працездатності учнів протягом усього уроку?
 - Чи вдалося раціонально використати час, запобігти перевантаженню учнів?
 - Чи підтримувалась належна психологічна атмосфера у спілкуванні з учнями? Завдяки чому?
 - Чи було передбачено «запасні» методичні прийоми на випадок непередбачених ситуацій?